

**И. АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ
КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК
УНИВЕРСИТЕТИНИН
ЖАРЧЫСЫ**

**ВЕСТНИК
КЫРГЫЗСКОГО
ГОСУДАРСТВЕННОГО
УНИВЕРСИТЕТА
им. И.АРАБАЕВА**

ISBN 1654-5611

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРИЛИГИ

**И. АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ
КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК
УНИВЕРСИТЕТИНИН
ЖАРЧЫСЫ**

**И. АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК
УНИВЕРСИТЕТИНИН ЖУРНАЛЫ**

АТАЙЫН ЧЫГАРЫЛЫШ

"Кошумча билим берүүнүн интеллектуалдык, тарбиялыш жана чыгармачылык потенциалын пайдалануу: тарыхы, теориясы жана практика" аттуу
эл аралык илимий-практикалык конференциянын

МАТЕРИАЛДАРЫ

2016

Бишкек

Мехмет Али Бейазагач Математиканы окутуу процессинде компьютердик технологияларды колдонуунун негизги максаттары жана бағыттары.....	87
Мусина Д.С. Современные тенденции формирования гражданско-патриотической компетентности педагогов внешкольного дополнительного образования.....	90
Новикова С.В. Психогимнастика, как средство преодоления ситуативной тревожности у детей дошкольного возраста.....	93
Ногайбекова Б.С. Развитие логического мышления у детей 5-6 лет посредством математических занятий.....	97
Огуз Орхан Окуучулардын таанып-билиүү ишмердүүлүктөрүн өстүрүүдөгү интерактивдүү окутуу.....	99
Огуз Орхан Интерактивдүү модулдук окутуунун технологиясы.....	101
Оспаналиева Д.О. Организация работы преподавателя по дисциплине «Конструирование и моделирование одежды»	105
Оспаналиева Д.О. Формирование творческого потенциала личности в процессе обучения по предмету «Технология»	108
Панова О. Б. Дополнительная образовательная программа правового воспитания несовершеннолетних осужденных.....	111
Раймбеков К.О. Изменение - главный драйвер дополнительного образования детей.....	115
Рахимова Ж. Т. Использование инновационных технологий в логопедической практике.....	117
Рахимова Ж. Т. Проблемы и пути решения подготовки педагогических кадров к работе с детьми со специальными нуждами.....	120
Ризаева Р.Р. Сущность и специфика дополнительного образования детей в современной системе общего образования.	122
Рожков М.И. Реализация воспитательного потенциала дополнительного образования.....	126
Сариева А. Опыт и особенности развития японской системы дошкольного образования.....	128
Сокурова Ж.К. Б. Асаналиевдин балдарга арналган ырларынын өзгөчөлүгү.....	130
Сопубекова Н.Т. Жашы жете электердин укук бузуу иштерин алдын алуу системасын башкаруу жана укуктук жөнгө салуунун ретроспективасы.....	133
Сулайманова Ж.Н. Проектно-творческая деятельность – это одна из форм самостоятельной работы студентов.....	136
Суходубова Н.А. Воспитание толерантности в условиях современной школы.....	140
Тесленко А. Н. Категория «Детское движение» как объект научного познания и сфера социально-педагогической деятельности	142
Тихомирова Е.И. Практика субъектно-личностного развития детей и подростков в учреждении дополнительного образования.....	150
Токтогонова К. А. Ырчылык демди алуу.....	152
Трегубова Т.М. Формирование моделей компетенций в системе дополнительного образования.....	155
Утурев К. Некоторые аспекты семантических процессов в языковой системе.....	159
Файратов А. В. Основные направления работы практико-ориентированного психолога.....	161
Чумакова И.А. Интегрированная комплексная логопедическая диагностика и коррекция речевых нарушений детей.....	163
Чумакова И.А. Комплексная логопедическая диагностика и коррекция речевых нарушений детей.....	165
Шамканова Г.Д. Кеп маданиятын калыптандыруу контекстинде дene тарбия көнүгүүлөрү....	168
Шамканова Г.Д. Кептин калыптанышынын баштапкы этаптарында баланын мотордук жана психикалык өнүгүшүнүн өз ара байланышы.....	171
Шаршенбаева З.Б. Концепт «успех» в картине мира (на примере английского языка).....	174
Шекербекова Дж. К. Образный метод проектирования костюма в наши дни.....	177
Шекербекова Дж. К. Композиционные особенности традиционного костюма.....	180

Шамканова Г.Д.
ст.преп. КГУ им.И.Арабаева

КЕПТИН КАЛЬПТАНЫШЫНЫН БАШТАПҚЫ ЭТАПТАРЫНДА БАЛАНЫҢ МОТОРДУК ЖАНА ПСИХИКАЛЫҚ ӨНҮГҮШҮНҮН ӨЗ АРА БАЙЛАНЫШЫ

Аннотация: Кептик көндүмдөрдү калыптаңдыруу, өнүгүүшүү психомотордук өнүгүү, мотордук өнүгүү менен тығыз байланышта жүрүшүү карапат.

Түйүндүү сөздөр: кеп, өнүгүү, кол, манжасалар, моторика, темп, психика, этап, эстутум, балдар, мээз рефлекс, речь.

Аннотация: В статье рассматривается вербальные навыки, развитие развития мидазолама, двигательное развитие тесно связанное с моторикой.

Ключевые слова: разработка, руки, пальцы, мотор, темп, менталитет, сцена, и память, дети, мозг, рефлекторные, равномерно.

Abstract: The article deals with verbal skills, the development of midazolam, motor development is closely associated with motility.

Keywords: design, hands, fingers, engine temp, the mentality, the scene, and memory, children, brain, reflex evenly.

Окумуштууларды бир катары мээнин биоэлектриктик активдүүлүгүн үйрөнүү менен көрүү, угуу, сезүү таасирлери баш мээнин кыймылдуу областынын дүүлүгүсүнүн жогорулашын аныкташты. Предметтөн алынган сезимдерди бир образга кошуу менен биригүү (синтез) бардыгынан мурда кыймылдуу, проскциалык областта өтөт.

И.М.Сеченов: «Мен ал түгүл сөз менен түз ойлонбой, дайыма булчундардын сезиши менен ойлоно тургандай сезем», – деп жазган
И.П.Павлов дагы кеп бардыгынан мурда кептик органдардын баш мээсинин кыртышына барган булчундук сезим деп айткан

Өнүгүүнүн жыйынтыгы болуп түрдүү деңгээлдеги татаалдыкта жана жалпылыктын өлчөмү – универсалдык нерв процесстеринен элементардык нервдик-психикалык процесстер («биринчи сигналдар») аркылуу экинчи сигналдарда – кеп ойлоо актыларында сагылган нервдик психикалык процесстер жогорку формасына өтүү саналат

Н.В.Суханов тарабынан балдардын кебинин убагында бардык булчундардын тобунда, ал түгүл кол буттун булчундарында да электриктик активдүүлүтү пайда болушу байкалганы аныкталган. Кеп мезгилинде пайда болгон кыймыл борборлордо дүүлүгүүнүн диффуздук иррадиациясы курак менен алгач өсөт, андан соң уламдан улам чектелет, ал иррадиация менен алмашат И.М.Сеченов укпай көрүүгө, карабай түрүп угууга, укпай жана карабай жыттоого болорун, бирок кыймылсыз эч нерсе жасалбай турганын жазган.

Кыймыл жандуу материянын негизги биологиялык сапаты болуп саналат, ал өнүгүү «организм – чөйрө» системасынын төн салмактоонун негизги механизминен болуп саналат. Адам организми чөйрө менен жөн гана төн салмактанбайт, активдүү ынгайлашат, адаптацияланат, жана бул адаптация процессинде бир жагынан структуралык-функционалдык жактан оркундөйт, экинчи жагынан чөйрөнү активдүү өзгөртөт жана ынгайлаштырылат.

Онтогенездин бардык этаптарында адам өмүрү үчүн кыймыл анализатору чоң мааниге ээ, ал мээ кыртыши бөлүгүнө такай көзөмөл жүргүзөт, анализаторлор аралык интеграциялоонун жогорку аппараты болуп саналат. Балдарда кыймылдын калыптаңышы физикалык өнүгүү менен тығыз байланышкан, ага мектепке чейинки бурулат.

Адамдын мотордук тутумунда анын жүрүм-турумунда, ишмердүүлүгүндө, кебинде анын индивидуал катары, бардык анын кайталангыс индивидуалдуулугунда практикалык жактан бүткүл мүнөздөмөсү чагылат.

Психомотордук өнүгүү мотордук өнүгүү менен тығыз байланышта жүрөт. Баланын денесинин кыймылы жана анын көрүү, угуу даамдоо, төн салмактык, кинетикалык жана башка сезимдеринин кабылданышы өнүгүүнүн алгачкы этапында интелектуалдык таанып билүүгө караганда кургап турган дүйнөнү көрсөтүүнүн элементардуу деңгээли болуп саналат. А.Н.Леонтьев, И.Н.Поддъяков кеп менен көрсөм кыймылдан, кыймыл жана кептик анализатордук, айтуу формасын кыймылдын мүнөзү менен байланышын көрсөткөн.

Адам даражасы боюнча айырмаланган кептик кыймыл актында эркүү кыймыл жасагандыктан, бул кыймылдардын башкаруу даражасы да ар түрдүү.

Н.А.Бериштейн кыймылды деңгээлден уюштуруу теориясын сунуштаган, ага субкортикалдуу жана кортикалдуу деңгээлдерди киргизген:

– палеокинетикалык регуляцияларды – дененин булчундарын аң сезимсиз жөнгө салууну, статикалык чыдамдуулукту жана алакан менен шариктерди тогодотуунун, предметтердин кармоонун, позаны сактап калуунун координациясын камсыздайт;

– синергиянын жана шталентардык деңгээли – бүтүн кыймылды ичен айкалыштыруу, бөлүктөрүү келишишириүү көркөм кыймылдарды кийинтуүде тандоолорду, күрөшүү камсыздайт.

– мейкиндик талаасынын деңгээли – кыймылды көрүп афферентациялоонун жетектөөчү максаттуу мүнөздө баш-аягы бар тышкы мейкиндик менен макулдашууну камсыздайт.

– мейкиндик талаасынын төмөнкү деңгээли кыймылды багыштоонун жана кыймыл учурда бөлүштүрүүнү баалоо ишке ашырат; бут кийимдин боосун байлоо, чачты тароо, кыймылдарды көз салуу, кагазда фигураны жәэкеп чиүү;

– кортикалдуу деңгээл тобуна кирүүчү мейкиндик талаасынын жогорку деңгээли, көрүү-мейкиндик талаасынын афферентациялык системасын өзүнө камтып: шариктерди уюкка киргизүү, ийнеге саптоо, айлананы тартууда максималдуу максатка ылайык тактыкты камсыздайт.

– кыймылдардын кортикалдуу деңгээли.

Жетектөөчү афференттүү система предметти элестетүү болуп саналат. Афферентация менен аракеттенүүнүн маанилик жагынан таянат. Мейкиндик талаасы, жаңы технологиялар категориялар: жогору, төмөн, аралык, үстүндө, мунду кийим. Кыймылдардын контигенти мааниде өзүн өзү тейлөө, эмгек жана өндүрүштүк иш-аракеттери спорттук оюндар. Дененин сол жаңы саптоо жактарын сезүү;

– кыймылдын символдук координациялоо жана психологиялык уюштуруунун кортикалдын деңгээли; өз оюн жазуу түрүндө жана оозеки билдириүү; хореографиялык кыймылдарды импровизациялоо. Бул деңгээлдик кыймылы образдуу ойлоого негизделет.

И.А.Бериштейн кепти кыймылды уюштуруунун жогорку деңгээлине символдук координациялоо жана психологиялык уюштуруунун кортикалдуу кептик кыймылдын деңгээлине киргизген.

Наристенин өнүгүшүндө кыймылдын интеллектелиши жана алдардын максаттуу мүнөзгө ээ болуш, алгачкы шарттуу рефлекстик пайда болушуна караганда бир топ кеч болот. Бул интеллектешүү инструменталдык ойлоосунун алгачкы актыларында предметтерди манипуляцияланышынан көрүнөт.

Бала биринчи эле жылдары предмет менен түздөн-түз таанышуудан алардын мидетин болуш, өтөт жана колдонууга үйрөнөт.

Оюнда жана практикалык ишмердүүлүгүндө бала предметтер арасында түрдүү мамилө түрүү аларды жаңы, өзгөргөн шартта колдонууга жана кошумча аракеттерди аткарууга тырыша баштайды. Кыймыл жалпыланган мүнөзгө ээ болот.

Көрсөтмөлүү-иштиктүү ойлоо пайда болот. Алгач бул процесс предметтер менен түздөн-түз аракеттенүү шартында ишке ашышы мүмкүн. Чындыктын кубулуштарын түшүнүү анын ишмердүүлүгүн байланыштуу жүрөт. Демек, баланын психикасынын өнүгүшүн үйрөнүүдө анын ишмердүүлүгүн өнүгүүсүн талдоодон баштоо керек, себеби ал анын жашоосунун конкреттүү маалыматтарынан түзүлөт.

Ишмердүүлүктүн айрым түрлөрү бул этапта жетектөөчү болуп саналат жана инсандин өнүгүшүндө зор мааниге ээ. Психикалык өнүгүүнүн ар бир стадиясы белгилүү, ушул этапта баланын чындыка мамилеси анын ишмердүүлүгүн белгилүү жетектөөчү тиби менен мүнөздөлөт.

Мектепке чейинки куракта окуу ишмердүүлүгү жетектөөчү болуп саналбайт. Мектепке чейинки куракта оюн менен окуу ишмердүүлүгүнүн өз ара катышында оюн басымдуу мааниге ээ, курагында – окуу жана ақырында чоң адамда эмгек басымдуу мааниге ээ.

Д.Б.Эльконин мектепке чейинки курактагы балдардын оюн ишмердүүлүгү шартында өз ара мамилесинин калыптанышын изилдеген, мектепке чейинки курактагы чоң балдардын оюн мезгилдөрүн жүрүм-турумунда буюмдарды сөз менен атоо басымдуулук кылат. Сөз жооптуу реакциялар менен түзүлөт баланышпайт, багыттуу-изилдөөчүлүк ишмердүүлүктө жана анын негизинен калыптанган обретение аркылуу байланышат. Кийинкилер алгач конкреттүү-туюлуучу мүнөзгө ээ, кийин болсо, сөз менен байланышта болуп анын маанисин сезип, жалпылоонун жогорку деңгээлдерине жетет, анын аракеттери кыймылдуу жүрүм-турумду жөнгө салуу ығы сапаттык жактан өзгөрөт.

Д.Б.Эльконин тарабынан ишмердүүлүктүн түрдүү типтеринин алмашуусу, мезгилдешүү майланышын агулган: мамилелер системасында багыттуунун бир тибинин артынан башка тиби келет. Баланын предметтерди колдонуу ығында багыттоо жүрөт. Ар бир жолу ушул эки типтик ортосунда карама-каршылык пайда болот. Баланын өнүгүшүнүн ар бир доору бир принципке түзүлөт. Аракет эгер баланын коом менен мамилесинин жаңы системасына киргизилбесе андан ары өнүгө албайт. Интелект жогорку деңгээлге көтөрүлбөс моюн жаңы мотив болушу мүмкүн эмес.

Изилдөөлөрдө психикалык процесстердин тышкы, предметтик ишмердүүлүктүн мүнөзүнүн түзүлүшүнө көз карандылык көрсөтүлгөн.

Предметтик ишмердүүлүктө физикалык перцептивдүү жана акыл-эске негизделген иш-аракеттери калыптандыруу үчүн багыттоо ишмердүүлүгүн уюштурууга өзгөчө роль берилет.

Акыл-эске байланышкан кыймылдын план ченемдүү калыптандыруу теориясында, иш-аракеттери негизги эки бөлүгү багыттоочу жана аткаруучу бөлүшүп турат. Кыймылдын сапаты багыттоочу бөлүшүп көз каранды. Багыттоочу бөлүк аткаруучу бөлүк менен ажырагыс байланышта, себеби багыттоочу бөлүк түзүлөт өзү кыймылдын аткарылышын эсепке алуу менен түзүлөт жана экинчиден, багыттоочу бөлүшүп сапатынан жалпы эле кыймылдын сапатынан жалпы эле кыймылдык өндүрүмдүүлүгү көз каранды. Киймылдын багыттоочу жана аткаруучу бөлүктөргө бөлүнүшү баланын психикасынын өнүгүшүнүн бардык еткөөлдерүүнен көз каранды.

сызық катары өтөт. П.Я.Гальперин айткандай кыймылдын психологиялык механизми катары анын багыттоочу негизине карата ишке ашат. Кептин жардамы менен түзүлгөн ички планда, иш-аракет, кептин калыптанышы да ушундай эле жүрөт.

Башка кайсы бир куралга ээ болуу сыйктуу сез дифференцияланат, предметтик мааниге каныгат, башка кырдаалга көчүрүлүү менен предметтен бөлүнүп чыгат жана жалпыланат.

Балдар экиге чыкканча иш-аракетти пландоо этапы мунун негизинде аткаруунун тууралыгына көзөмөл жүргүзүү жок болот. Эркүү иш-аракет бул көз караштарга ылайык үч этапта ишке ашат:

- 1) иш-аракеттин планын куруу;
- 2) милдетти кыймылда ишке ашыруу;
- 3) иш-аракеттин тууралыгына көзөмөл.

Жаш курактагы баланын жүрүм-турумунун стереотиптүүлүгүнүн себеби пландоо компоненттинин жана ушул эле негизде аракетти көзөмөлдөө компонентинин жетишсиз калыптанышы себеп болот. Жаш балага мүнөздүү сапат: анын инергиялыгы, аткаруу кырдаалынын стереотиптүүлүгү болуп эсептелет

Адабияттарда (нормадагы) жана мээнин функциясынын бузулушундагы багыттуулугу реакциялардын калыптануу механизмин изилдөөгө арналган изилдөөлөрдүн жыйынтыгы кенири берилген. Азыркы учурда багыттоочу реакция көңүл буруунун психологиялык-физиологиялык корреляты катары каралат. Багыттоо реакциясынын калыптанышы мээ кыртышынын мандай бөлүгүнүн өнүгүүсү менен байланышкан, мандай бөлүгүнүн өсүүсүнүн кечендеши багыттоочу реакциянын көрүнүшүнүн алсыз байкалышы болушу мүмкүн. Багыттоо реакцияларын көрүнүшүнүн өзгөчөлүгү мыйзамчамендүү түрдө онтогенезде өзгөрөт, бул мээ кыртышынын ыргагынын калыптаныш этаптарына ылайык жүрөт.

Изилдөөлөрдүн маалыматы боюнча төрөлгөндөн б жашка чейин мээ кыртышынын кыймыл-талаасында структуралык кайра куруулар тегиз ишке ашпайт. Бул мезгилде мээ кыртышынын фиброталаасында структуралык кайра куруулар тегиз ишке ашпайт. Бул мезгилде мээ кыртышынын фиброталаасында структуралык кайра куруулар тегиз ишке ашпайт. Бул мезгилде мээ кыртышынын фиброталаасында структуралык кайра куруулар тегиз ишке ашпайт.

Кеч жетилген мээнин мандай бөлүгүнүн кыртышынын өзгөрүшүн үйрөнүү өзгөчө кызыгуу туудурат, бул жүрүм-турумду жөнгө салуунун жана программалоонун жогорку звеносу болуп саналат.

Адамда 46-талаа да соң өнүгүүгө жетишет, ал Брок зонасына түздөн-түз туташат. Брок зонасы латералдуу префронталдуу аймакта жайгашкан, мотордук кыртыштын ылдыйкы бөлүгү менен чектешет.

Анын ролу тыйыштардын ыргактуу ырааттуулугун кабылдоону камсыздоодо деп божомолдошот, бул – онтогенезде кептин калыптанышы үчүн зарыл этап.

Мээ кыртышынын мандай бөлүгүндөгү үч жак 32/10 талаалардын микросструктурасынын курактык экспрессивдүү речти ишке ашырууга катышат, ал артикуляциялык деталдуу программасынын жарапышын камсыздайт; – 3/10 түздөн-түз лимбикалдуу кыртыш менен чектелет. Эмоционалдык жүрүм-турумду башкарууга катышы бар. Ансамблдик уюштурулушунун структуралык өзгөрүшү үч-талаа экспрессивдүү кептин ишке ашышина катышат, артикуляциянын деталдуу программасынын жарапышын камсыздайт. Эки жашка чыкканча жакшы калыптанган үч-талаанын структуралык өзгөрүүлөрү баланын артикуляциялык мүмкүнчүлүктөрү менен дал келет

32/10 талаасында кайра куруунун мөөнөтү да көп жагынан окошош, бул эмоционалдык жана кептик реакциялар жөнүндөгү маалыматтарды эске алыши менен кызыктуу.

«Балдарда кепти кабылдоодо эмоциялар он жана сол жарым шарларды бирдей активдештирбейт, алар он жарым шарларда өз ара байланышты күчтөт жана турактاشырат, сол жарым шарда кыртыш ичиндеги кайра куруунун тездешин чакырат» [.

Кептик функциялардын өнүгүүшү жана баланын кептик ишмердүүлүктөгү активдүү, багыттуу мамиленин калыптанышы когнитивдик, интеллектуалдык гана эмес, эмоционалдык процесстерге көз каранды.

Музыканы кабылдоодо жогорку жана төмөнкү эмоционалдык таасирленүү ээ болгон балдарда проекциялык жана ассоциативдик зоналардын кыртыш ичинде мейкиндиктин уюштурулушунун түрдүн типтери аныкталган.

Эмоционалдуу балада борбор аралык байланыштын деңгээли 5 эсэ жогорку болгон, өзгөчө мандай жана мотордук зоналарда. Кептик сигналдарды жана эмоционалдык мааниге ээ болгон предметтерди тактилдик таанып-билүүдө ушундай эле фактылар белгиленген

Речтик функциялар басымдуулук кылчу жарым шарлар – он колдуулар арасында со жарым шар структуралары менен тыгыз байланышта.

Ошол эле учурда он образдык-эмоционалдык жарым шар эрте кептик онтогенездө гана эмес, кийинки этаптарда дагы кептин просодикалык мүнөздөмөсүн: ритм, темп, эркин аң-сезимдүү деңгээлдеги интонацияны камсыз кылат.

Ыргак бала калыбына келтире ала турган алгачкы түшүнүк болуп саналат

Музыкалык ыргакты тарбиялоо проблемасы музыкалык психология жана педагогикада аз иштөлгөн проблема.

Баланын музыкага реакциясунда негизги 4 тип белгиленген: көңүл коюу; кыймыл менен жооп берүү, вокалдоо жана эмоционалдык реакциялары, музика аларды туура багытка салууда, жүрүм-турумду коррекциялоодо он таасир берет. Баланын музыкага кызыгуусуна таянуу менен социалдык активдүү

инсандык сапаттарын калыптандырууга болот, бул балдардын таанып-билиүү ишмердүүлүгү, чыгармачылык сапаттардын өнүгүшү менен ажырагыс байланышта.

Музика ар таралтган өнүккөн инсанды тарбиялоодо психикага таасир этүүнүн кубаттуу каражаты болуп саналат. Музикага эмоционалдык таасирленүү же музикалык жөндөмдүк эмоционалдык компоненти музикага кандайдыр мазмун алып жүргөн нерсе катары баштап өткөрүп кабылдоо музикалуулуктун башкы белгиси болуп саналат. Музиканы кабылдоо психологиясы зор роль ойнорунчы мен жок, бул татаал эмоционалдык жана эстетикалык кубулуштардын адам психикасына таасир этүү жолдорунун мыйзамченемдүүлүгү күнөм санаттайт.

Балдарда алдыңкы ассоциативдүү маңдай жана мотордук бөлүктөрү музиканы кабылдоодо жана болуп музикалык таасирлерге тандамал мамиле калыптандырууда маанилүү роль ойнот.

Балдарга музикалык тарбия берүүдө өз системасын куруунун музиканы кабылдоонун «бираачылык элементи» катары ыраактан баштайт. Ыргак ага музикалык жактан начар өнүккөнбалдар менен баг мамиле түзүүгө жана атايын комплекстүү көнүгүүлөрдө сөздү музиканы жана кыймылды бириктириүү мүмкүндүк берген.

Ыргакты сезүү өз негизинде мотордук, активдүү табиятка ээ, дайыма мотордук реакциялар менен коштолот. Бул тилдик, баш булчундарынын, жаактардын, буттун бармак булчундарынын жыйрылышуусу тамакта, башта, көкүрөктө жана кол-буттта пайда болгон чымыркануу; баш жана дем алуу булчундарынын түйүлгөн жыйрылусу жана, акырында, анатомиялык булчундардын бир убакта стимуляциялоо, ыргактын мейкиндиктеги абалын өзгөртпөстөн чыналуу жана бошоо фазаларын чакыруу.

Баланын кебиндеги кыйынчылыктардан улам анда артикуляция органдарында жана бт денесине булчундардын чыналуусу жаралат

Логопеддер кекечтеген балуян менен иштөөдө колдун, буттун, беттин булчундарын бошондоттуучу көнүгүүлөрдү колдонушат. Сабактар музиканын коштоосу менен өтүлөт.

Бул сабактар булчундардагы чыналууну бошондоттууга айрым балдарга чыналууну кетирүүгө шарт түзөт. Көнүгүүлөр комплексинде жалпы кабыл алынган булчун релаксациясы методикасы колдонулат, ал алдын-ала жасалуучу көнүгүүлөрдүн жардамы менен бошондоттууга үйрөтүүнү сунуштайт. Манасы чыналуу аз убакытка созулушу, ал эми бошондоо узак болушу зарыл экенин унуппоо керек.

Булчундардын айрым топторду таба билүү, башкалардын аны бөлүп көрсөтүү кыймылды координацияны өнүктүрүү үчүн чоң мааниге ээ.

Пайдаланылган адабияттардын тизмеси

- 1 Бренштейн Н.А. Очерки по физиологии движений и физиологии активности. [Текст] / Н.А. Бренштейн. – М.: Медицина, 1966. – 349 с.
- 2 Леонтьев А.Н. Психологические основы дошкольной игры [Текст] // Избранные психологические произведения: В 2-х т. / А.Н. Леонтьев. – М.: Педагогика. – 1983. – Т.1. – С.303-323.
- 3 Поддъяков Н.Н. К постановке проблемы умственного воспитания в детском саду. Умственное воспитание дошкольника [Текст] // Под редакцией Н.Н.Поддъякова. / Н.Н. Поддъяков. – М., 1972. – С.5-52.
- 4 Степаненкова Э. Подвижные игры как средство гармоничного развития дошкольников [Текст]. Дошкольное воспитание. / Э.Степаненкова. – 1995. – №12. – С.23-25.
- 5 Эльконин Д.Б. Психологические вопросы дошкольной игры // Вопросы психологии ребенка дошкольного возраста [Текст]: сборник статей. / Д.Б. Эльконин. – М., 1995. – С.26-43.

КОНЦЕПТ «УСПЕХ» В КАРТИНЕ МИРА (на примере английского языка)

Аннотация. Статья посвящена исследованию концепта УСПЕХ в языковых картинах мира. Приведен компонентный анализ рассматриваемого концепта, а также представлена его фреймово-слотовая презентация на материале газетно-публицистических текстов.

Ключевые слова: концепт, языковая картина мира, компонентный анализ, фрейм, слот

Аннотация. Макалада «Ийгилик» деген концепттин дүйнө тилдеринде, анын ичинде англис түшүнүүлүп орду каралган. Концепттин компоненттин анализи жүргүзүлүнүп, газеталык-публицистикалык материялдарда фреймдик-слоттук репрезентациясы берлиген.

Түйүндүү сөздөр: концепт, дүйнөнүн тилдик сурөтөлүшү, компоненттик анализ, фрейм, слот

Abstract. The article gives comparative analysis of the concept УСПЕХ / SUCCESS in English world visualization through language. The authors described componental analysis of the concept and characterized its representation by means of frames and slots. The analysis is based on the texts of newspaper-publicist style.

Key words: concept, world visualization through language, componential analysis, frame, slot.